

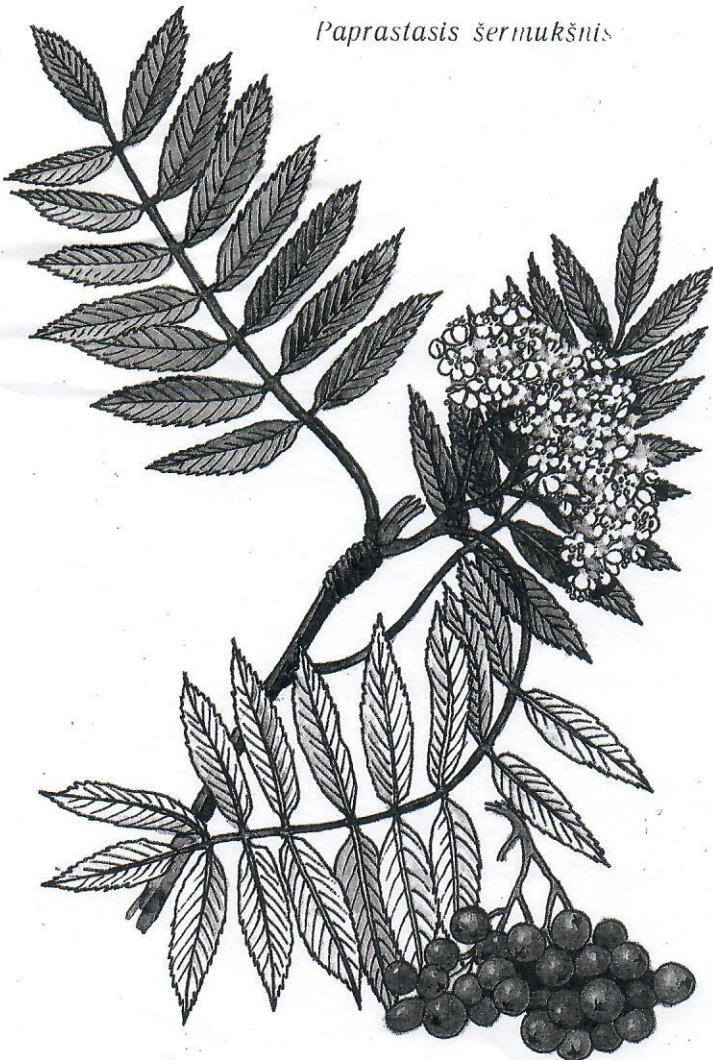
Vilniaus lopšelis – darželis „Pušynėlis“

ŠERMUKŠNIS

Metodinė medžiaga

ŠERMUKŠNIAI

Dailusis šermukšni, niekas tavęs miškuose neaugina, nesodina. Pats plinti sėklomis, kurias išnešioja tavo mėgstantys paukščiai: strazdai, svirbeliai, varnėnai... Tačiau tavo pamatysi eglyne, išsipuošusį gražiais raudonais karoliais, beržų būryje žaliuojantį, su ąžuolais draugaujantį, juodalksnyne įsiterpusį, pušyne po jų vainikais bestovintį. Žmonės sako, kad tavo vaisiai uogos, tačiau botanikai juos vadina obuoliais. Jie turtingi vitaminų, karotino, cukrų, ypač sveikų ir reikalingų žmonėms — fruktozių, sacharozų, gliukozų. Kiek rūgščių šitame mažame obuoliuke: obuolių, citrinų, vynu, gintaro. Jei mokėtume išspausti sėklas — gautume 22% gero aliejaus. Tavo sorbinas dar ir tuo nuostabus, kad neleidžia gesti obuoliams, bulvėms ir net peles atbaido. Sunku net išvardinti, kiek iš tavo vaisių galima paruošti valgių ir gėrimų. Ir svarbiausia, kad tie patiekalai yra ir maistas, ir vaistas. Šermukšnių vaisių antpilas naudojamas likeriams, degtinei gaminti. Žmonės tokiu antpilu gydydavo vidurių ligas, reumatą, gėrė šermukšnių antpilą, kol nepažino arbatos. Sul-timis gydė širdies ligas, uždegimus, akmenligę,

105

inkstų ligas... Šioms ligoms gydyti tiko ir šermukšnių košė (drebučiai). Kad dingtų šermukšnio vaisių kartumas, juos reikia supilti į karštą druskos tirpalą ir perplauti šaltu vandeniu. Nenuostabu, kad vaikams pašalę vaisiai ilgai burnoje neišsilaiko — jie skanūs.

Ir šiaip tu, šermukšnėli, esi garbus medis. Indoeuropiečių kilmės dievas Perkūnas tave pasirinkdavo po ąžuolo. Pasak senų kronikų, šermukšniuose gyvenančios kalvių dvasios. Mat kalvis nukalė saulę ir nusviedė ją į dangų. Perkūno ginklai yra kirvis, lankas ir strėlė. Taigi Perkūnas turi kuo kovoti su velniu. Šermukšnio šalinasi laumės, raganos, burtininkai, o ypač velniai. Manyta, kad velnią galima užmušti šermukšnine lazda. Su ja pasiramsčiuojant ir toli keliaujant velnio nesutiksi. Jei velnias pasimaišys — tai jam sudavus šermukšnine lazda išsigąs ir paspruks. Per Rasos (Joninių) šventę šermukšniai dalyvaudavo apeigose, nes jie saugodavo gyvulius nuo raganų. Velniai tavęs, šermukšni, bijojo, o žmonės mylėjo, dainas kūrė: „Oi šermukšniau, šermukšniau, ar auginai uogeles?“, „Kad tu, marte, iš ten negrįžtai, kad tu, marte, šermukšniu virstai“, „Šermukšnėli, auki, auki, obelė, dar palauki“, „Nuo šermukšnėlių, nuo putinėlių panemunė raudona“. O štai kraštotyrininkų surinkta senolių išmintis: „Šermukšnių žievėm dažėm“, „Šermukšnio žiedai

nuo kosulio“, „Man šermukšnių žiedų privirė, rodžios, su medum, kaip sirgau kruvine“, „Į sulą dėjo pernykščių šermukšnių džiovintų“, „Reikia penėti šermukšniais, bus rami kiaulė“.

Močiutės neužmiršo ir gražios pasakos apie šermukšnį. Senovėje gyveno tėvai ir augino tris dukteris. Visos išteko, bet visos ištiko nelaimė. Eina pirmoji pro šermukšnį raudodama, nes jos devyni vaikučiai maži mirė, dešimto laukia ir nesitiki, kad jis gyvens. Šermukšnis liepė laužti savo viršūnėlę, kryžmai sukirsti ir užaugo dešimtas. Po to šermukšnis žiedus krovė, žadėjo gražiai žydėti. Bet atėjo antroji martelė verk-dama. Jos devyni vaikučiai, kalbėti nepradėję, pasimirė. Dešimto laukė. Šermukšnis liepė jo žiedus skinti ir jais vaiką prausti — tai užaugo. O šermukšnis rudenėlį džiaugėsi: uogeles sirpino. Atėjo trečioji martelė su tokia pat bėda. Šermukšnis liepė jo uogeles skinti, jomis vaikėlį dabinti. Taip ir nutiko — trys vaikučiai gražiai užaugo, o šermukšnis aukštu medžiu dėl savo gero būdo ir nepakilo. Užtat žmonės jį geru žodžiu minėjo.

Tavęs neaplenkė ir mįslės: „Kad ir pilka sermėga, nei velnio nebijau“, „Jaunas baltas buvau, senas — paraudau“.

Pagarbos ir dabar tau užtenka. Žiūrėk, pakelėje dažnai stovi, rudenį praeivio akį vilioji, sodyboje augi, kartais ir žmogus tave sodina.

KAIP ŠERMUKŠNIS Į AUKŠTUS MEDŽIUS NEPASIKĖLĖ

Augo pas motulę trys dukrelės, aukštus kraitelius krovė, rūtų vainikėlius gražiai nešiojo.

Augo šermukšnėlis žalioj girioj, šilko pumpurus sprogdino. „Į aukštus medelius kelsiuos“, – galvojo.

Viena diena atatekėjo trys martelės: jauniausioji už našlelio, antroji už metuonėlio, trečioji – už jauno bernelio.

Ėjo jauniausioji martelė gaudžiai verkdamą, pro ašaras saulės nematydamą. Beeidamą šermukšnį priėjo.

– Ko raudi? – šermukšnis klausia.

– Kaip aš neverksiu: devynių vaikelių susilaukiau – mirė tik kvėpterėję. Dešimto laukiu – prapuls ir tas dešimtas.

Pasigailėjo šermukšnis ir sako:

– Lauši mano viršūnėlę, kryžmai sukirsi – išaugs tas dešimtas.

Augo šermukšnis žalioj girioj, baltus žiedus krovė, „Tai gražiai žydėsiu“, – galvojo.

Ėjo antroji martelė verkdamą, pro ašaras saulės nematydamą, beeidamą šermukšnį priėjo.

– Ko raudi? – šermukšnis klausia.

– Kaip aš neverksiu; devynių vaikelių susilaukiau – mirė nė nepaūgėję. Dešimto laukiu – prapuls ir tas dešimtas.

Pasigailėjo šermukšnis ir sako:

– Mano žiedus skinsi, baltais žiedais prausi – išaugs tas dešimtas.

Augo šermukšnis žalioj girioj, raudonas uogeles sirpino „Tai gražus būsiu“, – galvojo.

Ėjo trečia martelė gaudžiai verkdamą, pro ašaras saulės nematydamą, beeidamą šermukšnį priėjo.

– Ko raudi? – šermukšnis klausia.

– Kaip aš neverksiu: devynių vaikelių susilaukiau – mirė nė žingsnio nepražengę. Laukiu dešimto – prapuls ir tas dešimtas.

– Mano uogeles skinsi, raudonom uogelėm dabinsi – išaugs tas dešimtas.

Augo šermukšnis žalioj girioj, aukštai viršūnėlės nepakėlė, aukštu medžiu neišaugo.

Išaugo trijų marčių vaikeliai – gražiu žodžiu šermukšnį minėjo, į gerus medžius kėlė.

Kaip ir kitų erškėtinių, šermukšnio žiedai gan vertingi, bet jų renkame labai mažai – vitaminingi vaisiai vertingesni. Jei per kokią nelaimę nulaužiamos žydinčio šermukšnio šakos ar būtinai reikia iškirsti – žiedus reikia nurinkti, sudžiovinti tamsioje, gerai vėdinamoje patalpoje.

Prinokusius vaisius išskiname kekėmis, nelaužydami lapuotų šakų. Neatskirdami nuo šakučių sudedame gerai vėdinamose patalpose plačiomis, neaukštomis (30-50 cm) puriomis krūvomis. Dalį kekių, kiek tik vietos turime, sukabinėjame ant ištiestų virvelių ar išdėliojame ant rėčių. Kai šios apdžius, baigiame džiovinti orkaitėse (tik neužmirškime palikti praviras, kad garai išeitų ir vaisiai nešustų) ar džiovyklose, krosnyse. Apvysti kabinime naujas. Jei turime dideles šildomas džiovyklas, galime džiovinti ir neapvytintas. Kartą per savaitę ar pusantros krūvą perkraukime, buvusias apačioje ir krūvos viduje sudėkime paviršiuje, o viršutines – į apačią. Jei surinkome šalnų dar nepagautas – gražiai išlaikysime labai ilgai. Šiltoje vietoje (kad ir ant radiatoriaus) bebaigiančius džiūti dažnai pavartykime. Kai jau uogos standžios, pirštais spaudžiant luobelė nebenusismaukia, nutriname nuo kotelių, atsijojame.

Šermukšnis puošnus ne tik naudingas, tad labai tinka priešeroziniam želdiniam. Sodina ir augina kaip liepas.

ŠERMUKŠNIS

ŠERMUKŠNIS

Lietuvos miškuose paprastasis šermukšnis gana dažn tik ne visada jis išauga dideliu medžiu. 20 metrų aukš ir storesni šermukšniai retoki, o plonesni ir besikrūmijantys dažnesni. Šermukšnio kamieno žievė lygi, storesnių medž sueižėjusi. Lapai sudėtiniai, iki 20 centimetrų ilgio. Jie sideda iš 10-15 pailgų pjūkliškais kraštais lapelių. Rudenį lapai pasidaro rausvi ar geltoni, dažnai – margi. Žydi šermukš

gegužės ar birželio mėnesį, o rugsėjį kekėmis prinoksta o žiniai ar raudoni iki 1 centimetro skersmens vaisiukai. N jie aitrūs rūgštūs, bet žmonių naudojami vynui, sultims minti, o paukščiai – ypač strazdai, varnėnai, svirbeliai – mielai lesa.

Auginamos ir įvairios kultūrinės šermukšnių formos, pat hibridinis, vedinis bei miltuotasis šermukšniai.

MISLĖS

Ruda rudinė, žalia kepurėlė. (Gilė)

Šakos šakotinės. Visos šaknys su lizdais, visi lizdai su vaikais.
(Ąžuolas su gilėmis)

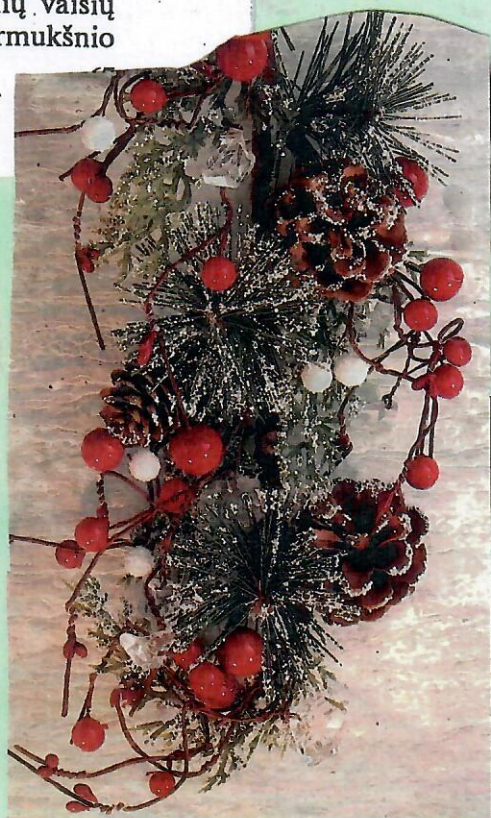
LT, V, p. 502-503

Orai: Kai ant ąžuolo daug gilių, bus šalta žiema.

MG

4. ŠERMUKŠNIŲ KAROLIAI

Išminčiai porina: „Šermukšniai kekėmis nukarę - bus šlapias ruduo”. Klesti šermukšniai, švyti iš girių tankmės, krauju varvančias kekes svarina pakelėse. Imk, ragauk žemės ir saulės vaisių. Viliojamai gražu. Bet rūgštumėlis - į ragą sutrauks! Tik žiemai tokie vitaminai. Ir dar - rudenio paukščiams, toli toli išskrendantiems. Už gražų vainiką, nuostabius žiedus ir nepakartojamus vaisius nuo seno ji pamėgo žmonės, o dar labiau paukščiai ir žvėrys. Jie ir išnešioja šermukšnio vaisius toli nuo gimtųjų vietų. Iš gyvūnų didžiausią įtaką šermukšniui daro strazdas. Žiūrėk, atlekia raibų giesmininkų pulkas pasisotinti - surinks derlių kaip reikiant: nei šakelės nenulauš, nei uogelės neišbarstys. Pasileis prie vaisiais nukibusio medelio tvarkinga rikiuote vienas paskui kitą. Jokios skubos, jokio triukšmo - jaudinanti miško gyventojų organizuotumo, „saviauklos” kultūra. Tai ne varnėnai - triukšmadariai, kurie užgriūva šermukšnius urmu, leidžiasi vienas prie kito, storai nugula šakeles. Lūžta šakos, tykšta ant žemės gardžiausios uogos. Varnėnai palesa, klaikiai sušvirkščia ir vėl nudumia savais keliais, palikdami nusiaubtą aplinką. Toli gražu ne iš bado žiemos pradžioje surenka stirnos po šermukšniais nukritusias uogas. Kas kad iš pirmo krimstelėjimo uoga sutraukia burną - pakas šalnos, bus saldesnės. O pavasarį žiedus kantriai kopinėja bitės, kraudamos žmogui į avilius ankstyvąjį gegužės medų. Šermukšnių medus turi būdingą rausvoką spalvą ir savotišką skonį. Bet gardumėlis, maistingumas - reta su kuo palyginti. Žmonės irgi seniai pastebėjo paslaptinius šermukšnio sugebėjimus - daugybė vitaminų, kurie gydo, stiprina žmogų. Šermukšnio lapais sluoksniuodavo rūsiuose daržoves ir apsaugodavo jas nuo greito gedimo. Iš uogų verdamos uogienės, kompotai, kepami įvairūs kepsniai su šermukšnių vaisių įdaru. Iš jų spaudžiamos sultys, daroma gira, actas ir kt. Šermukšnio

mediena tvirta - kieta, rusvu branduoliu, iš jos daroma gausybė smulkių dirbinių.

Jaunas krūmelis pakenčia pavėsį, nebijo nei šalnos, nei šalčio, pakelia ir sausrą, tik augdamas reikalauja vis daugiau šviesos. Šermukšnis miške - lyg vyšnia sode: nuo jo ir šviesiau, ir šilčiau, ir sočiau. Pasigėrėjai nekasdienišku grožiu, prarijai žandą sukančią uogelę, tarsi visus sunkumus nuo širdies nuplauna, akys nušvinta.

KGMP, p. 205-212

ŠERMUKŠNIO GALYBĖ

Seniausiuose šaltiniuose tuoj po lietuvių garbinto Perkūno ir ažuolo minimas šermukšnis. Pagal lietuvių liaudies tikėjimus šermukšniuose gyvenančios kalvių dvasios. Šermukšnio bijo laumės, raganos, burtininkai ir ypač velniai. Šermukšnius naudojo ir Joninių šventės metu apsaugant gyvulius nuo raganų.

VSBP, p. 118

PAGVODOS MEDIS

Maciučių kaime (Šalčininkų apyl.) prisimenama, kad seniau kai kurie žmonės išsirinkdavo miške kokį medį, paprastai šermukšnį, erškėtį, jį prižiūrėdavo, nelaužydavo, nedegindavo iki savo mirties. Kai atsitikdavusi kokia negerovė, eidavo prie to medžio paguodos ieškoti.

Diev., p. 287

Ir liaudies dainose šermukšnis gražiai apdainuojamas:
Oi šermukšniau, šermukšniau, ar auginai uogeles?

Šermukšnėli, auki, auki,
Obelėle, dar palauki.

Žyd girio(j) šermukšnėlė,
Žaliasis medelis.

VELNS NEĖALĖJO IŠTART %ŠERMUKŠNIS

Ponasdievs velniui liepęs visų medžių vardus ištarti. Velnas kitų ištaręs. Bet ponasdievs sakęs:

- Šermukšnis.

Velnas sakęs:

- Mukšnis.

Ponasdievs sakęs:

- Nu tai tu to mukšnio ir bijosi.

Užtai ir dabar velns šermukšnio bijo.

Nė su koku medžiu velnio neatsiginsi, kaip tiktai su šermukšniu. Kad tiktai su šermukšniu velniui vieną kartą suduosi, jis tuoj sako:

- Pridėk antrą.

Niekada velniui mušant nereik sakyti „viens, du“, bet jei sudavei vieną ir antrą, tai skubinai dėk ir trečią. Arba mušdams vis sakyk: „Viens, viens, viens“, - tai teip jį įveiksi, o kitaip ne.

SŠLSA, p. 123-124

PAŽAISLYJE

Yra padavimas, kad Pažaislyje (prie Kauno) velniai norėjo sugriauti reto grožio Paco lėšomis statytą bažnyčią ir tuo reikalu susirinkę į seno rato stebulę, numestą ne per toli nuo bažnyčios, laikė seimą. Patsai Pacas, stovėdamas toje vietoje, o Dievo malone būdamas tapęs šventas, pamatė velnių susirinkimą, liepė užkalti stebulę šermukšnio medžiu ir įmesti į ugnį, o tenai visos nelabosios dvasios ir sudegė.

JR, p. 155-157

APIE ŠERMUKŠNĮ

Priežodis. Rūgštus kaip šermukšnių uogos.

LKŽ

Mįslė. Viršuj medžio ugnis dega. (*Šermukšnis prinokęs*)

LT, V, p. 497

Orai. Labai daug šermukšnių žydi - bus lietus ir lietus.

Kai daug šermukšnių uogų, bus lytuotas ruduo.

LKŽ

* * *

LIAUDIES METEOROLOGIJA

Jei pirmoji perkūnija mariom, jūrom - tai vėjuoti, šlapi orai bus. Jeigu per žemynus eina - tai sausi ir karšti orai laukia.

Jeigu vėjas prieš saulę eina - bus blogas oras.

Jei saulei leidžiantis vėjas kryptį keičia, šoksta į rytus - blogi orai ateina.

Jei vėjas su saule - bus geras oras, be lietaus.

Jei saulė leidžiasi tamsi, raudona, pro miglą - prieš blogą orą. Jei skaidri, raudona - bus gražus oras. Tai mūsų žvejų prognozė.

Jei daug šermukšnių pripampę, nulinę - bus šlapias ruduo ir žiema šlapi. Jei uogų šermukšnio nėra - sausas ruduo bus ir sausa žiema.

Vilius VAINAITIS, g. 1915 m. Ventėje

Jei paukščiai braido po vandenį - bus lietaus.

Akmenys rasoja prieš lietų.

Jei katė ar šuo ėda žolę - bus lietaus.

Kad sapne matai vyrišką, reiškia pagadą, o moterišką - lietų.

Uodai krūvomis sukasi prieš lietų.

Jei musės kanda - bus lietaus.

Jei aidas garsiai atsimuša - lis.

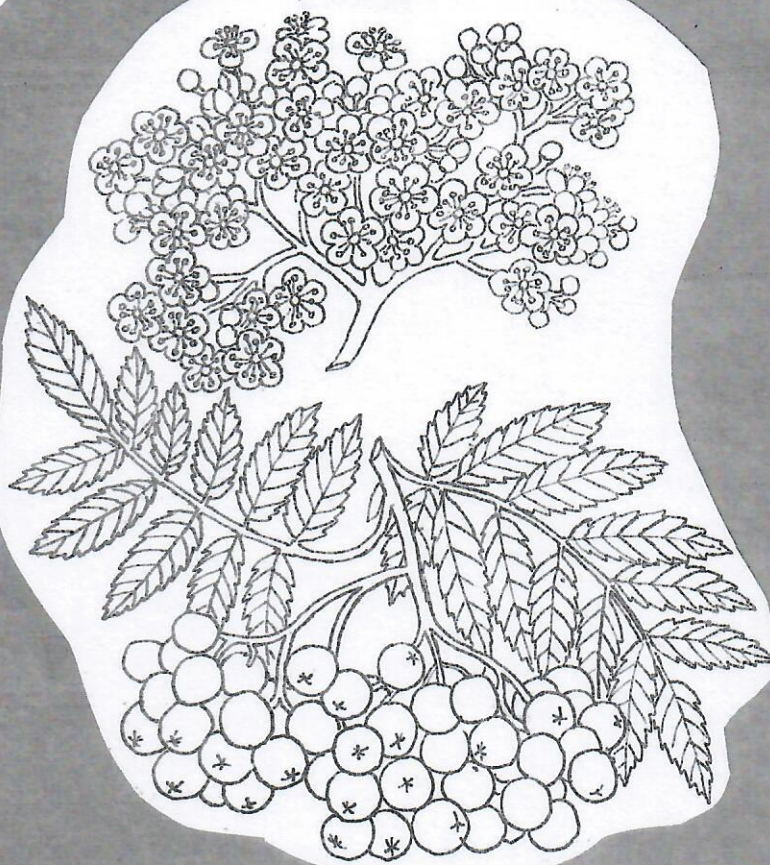
BURTAI, PRIETARAI

Mama sakydavo - rupūžė troboj - reiškia žmogaus mirtį. Varydavo, šaukdavo pamačius troboj rupūžę.

Jei žvirblis - pokšt į langą - kažkas mirs. Išveda iš namų žvirblis, į langą atsitrengdamas. Tai reiškia praneša - kažkas išeis iš namų. Taip sena prūsė Patrikienė sakydavo.

Jeigu eini pasikart - velnias kelią rodo. Taip tėvas sakydavo.

Jeigu žuvį sapne matai: žiemą - tai sniegą, o vasarą - lietų pranašauja.

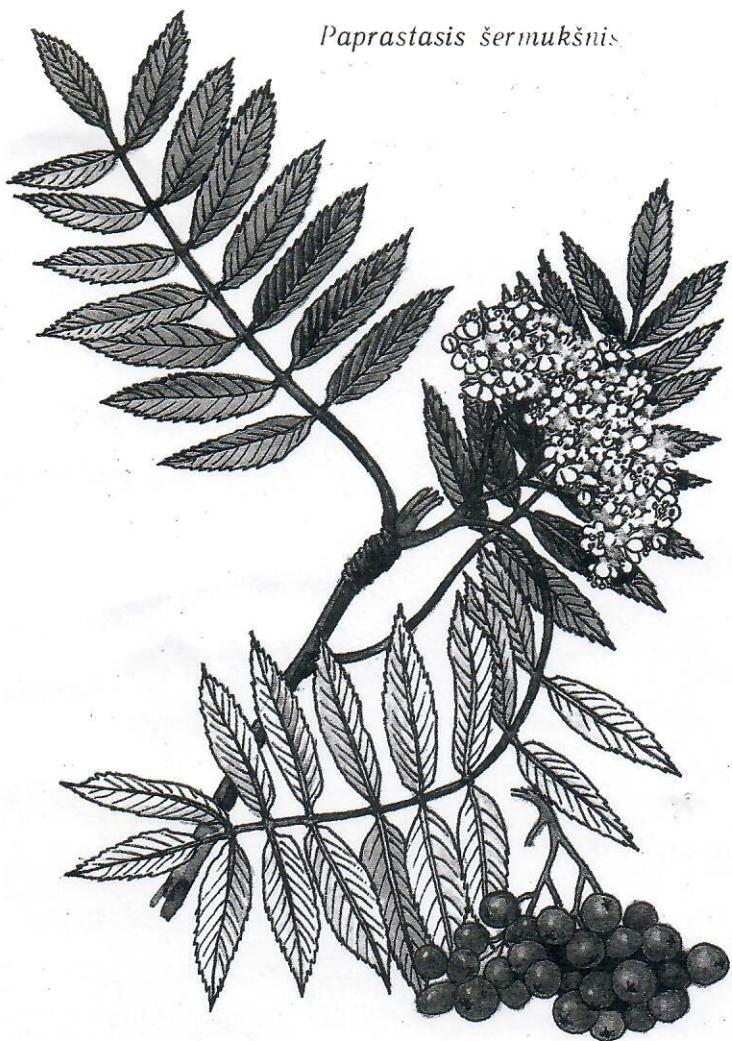
PAPRASTASIS ŠERMUKŠNIS

Šermukšnis yra erškėtinių šeimos medis. Lapai sudėtiniai, plunksniški, plaukuota apatine dalimi. Žiedai baltos spalvos gausiažiedėse skėtiškose šluotelėse. Vaisius - rutuliškas, raudonos ar raudonai oranžinės spalvos. Tai maistinis ir vaistinis augalas. Apie jo gydomąsias savybes žinojo senovės graikai, viduramžiais jau buvo populiarus Europoje.

Vaisiuose yra angliavandenių (fruktozės, gliukozės, sacharozės), organinių rūgščių (obuolių, citrinos, gintaro), vitamino C (iki 200 mg %), E, K, P (770 mg %), karotino, folinės rūgšties, tanidų, eterinio aliejaus, mineralinių druskų (cinko, magnio, mangano, geležies, vario, pektino ir kt.).

Šermukšnio vaisiuose vitamino C yra 5 kartus daugiau negu obuoliuose, 3 kartus daugiau negu citrinose. Tai polivitaminų šaltinis. Vaisiai pasižymi sutraukiančiu, tulžį ir šlapimą varančiu, vidurius švelniai laisvinančiu veikimu. Vaisių biologiškai aktyvios medžiagos didina gleivinės atsparumą, gerina kraujagyslių elastingumą ir lėtina aterosklerozės vystymąsi, mažina kraujo spaudimą, gerina medžiagų apykaitą, teigiamai veikia kepenis, tulžį, inkstus. Patartina vartoti sergant diabetu, hemorojumi, paradantoze.

Paprastasis šermukšnis

ŠERMUKŠNIŲ KEKĖS

Raudom ne po vieną –
Kekėm!

Ir visiems vaikams

Pasakėm:

– Oi, nelieskit!

Nu nu nu!..

Skinkit mus

Tik po šalną!

— — —

Degė

Kekė

Lyg liepsna.

Dažė šermukšnius
Šalna.

O vaikams

Uogauti sekės:

Į pintinę

Šoko kekės.

Neš vaikučiai

Pintines

Ir kekes

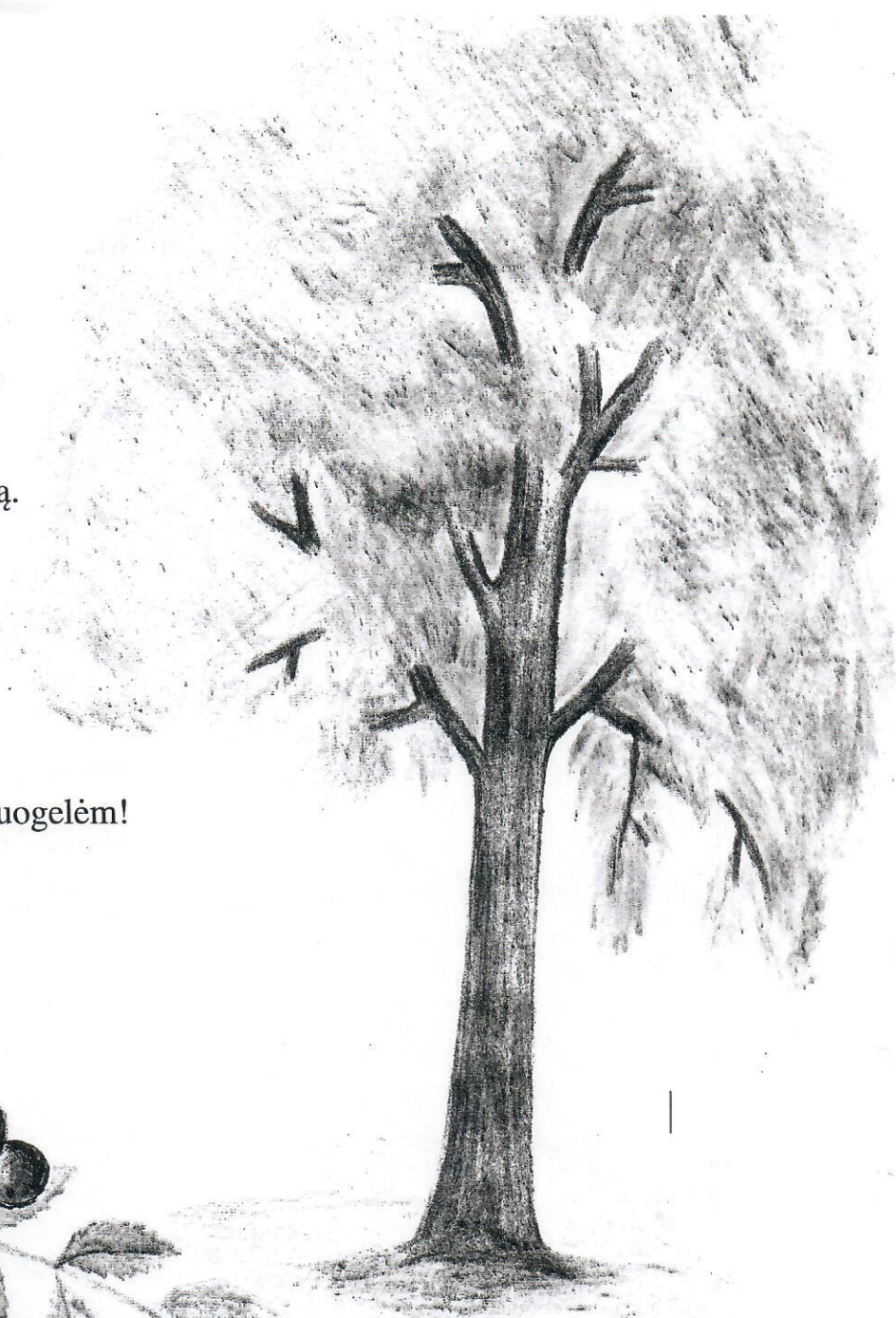
Raudonas

Neš!

ŠERMUKŠNIS

Raudonos
Lyg sniegenos
Uogos
Spindi aksomo šakelėse.
Ruduo vėl
Raudonomis kekėmis
Įrašė šios vasaros nerimą.

Šermukšnis,
Žiūrėkit, šermukšnis
Miškely,
Prie tėviškės kelio,
Pražydo –
Oi ne! – jis prisirpo
Skaisčiomis raudonom uogelėm!

Šš

ŠERMUKŠNĖLĖ

Senelė
Pasaką man sekė:
Mergelė
Buvo žydraakė...
Be tėvo augo,
Be mamos
Rūsčiosios pamotės namuos.

Per gailią rudeninę rasą
Išvijo
Pamotė
Ją basą —
Kad lietūs kaseles ištrinktų,
Kad bruknių
Raistuose
Pririnktų.

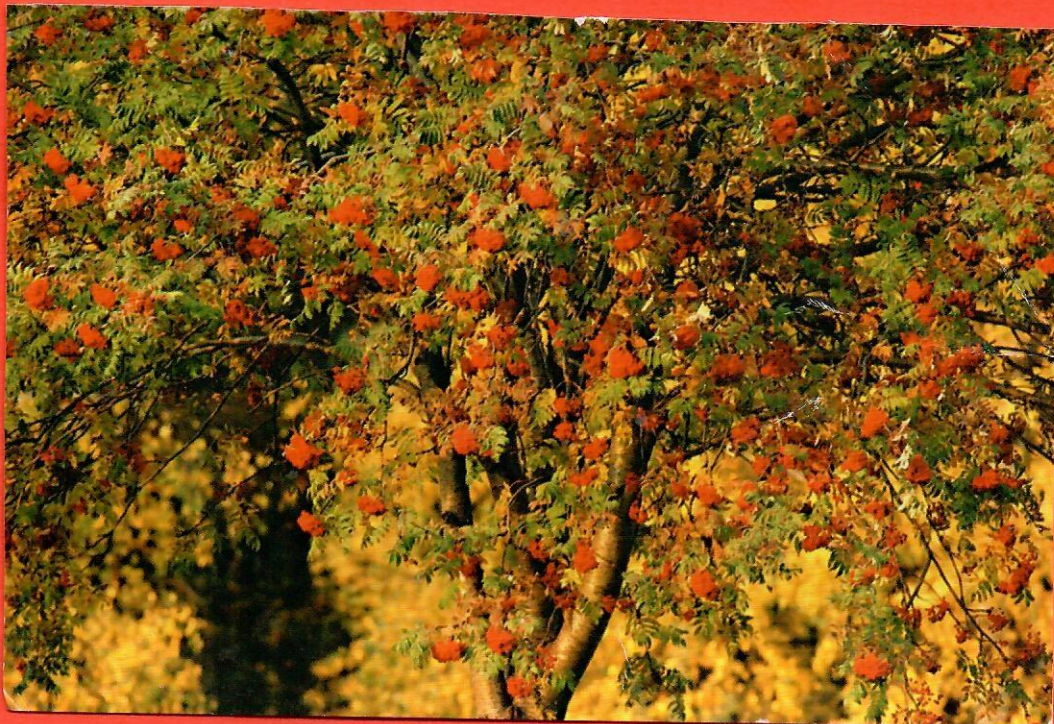
Mergelei
Plaukus vėjai vėlė,
Žemelėn
Krito ašarėlė —
Našlaitės ašara

Karšta,
Bedalio vargo
Išspausta.

Verčiau pavirsčiau
Medeliu,
Berymančiu
Svyruonėliu,
Kad tik nereiktų
Grįžti man
Beširdės pamotės
Kiemam...

Išgirdo laumės ją
Raiste
Ir apgaubė
Miglų skraiste —

Raudonus davė karolius
Ir samanėlių batelius,
Ir raisto juodojo gale
Pavirto ji
Šermukšnėle...

Šermukšnių uogienė

1 kg šermukščių uogų, 400 g cukraus, 1-2 stiklinės vandens.

Prieskoniai: cinamonas, gvazdikėliai, apelsino žievelės.

Uogoms reikia nuskabyti kotelius ir užpilti jas verdančiu vandeniu (blanširuoti), kad suminkštėtų ir prarastų kartumą. Užpiltos vandeniu laikomos jame 5-10 min. priklausomai nuo kiekio.

Išvirti sirupą iš cukraus, vandens ir prieskonių, nugraibyti putas. Į karštą sirupą sudedamos retsamčiu išimtos iš vandens šermukšnių uogos. Virti ant silpnos ugnies apie 30-55 min. Karšta uogienė supilstoma į indus ir jie uždaromi. Šermukšnių uogienėje išlieka daug vitamino C, o joje esantys taninai gerai gydo įvairius skrandžio sutrikimus, žaizdeles.

Šermukšnių sultys, pagamintos sulčių troškintuvuose pagal prie jų pridedamus receptus kitiems vaisiams ar uogoms, nepaprastai gardus ir sveikas skanėstas prie arbatos.

Džiovinotos šermukšnių uogos teigiamai veikia skrandžio, žarnyno veiklą. Džiovinėtų šermukšnių uogų arbatą, jei ją reguliariai vartosime, saugos nuo aterosklerozės, hipertenzijos.

Kokių medžių šie lapai ir spygliai?

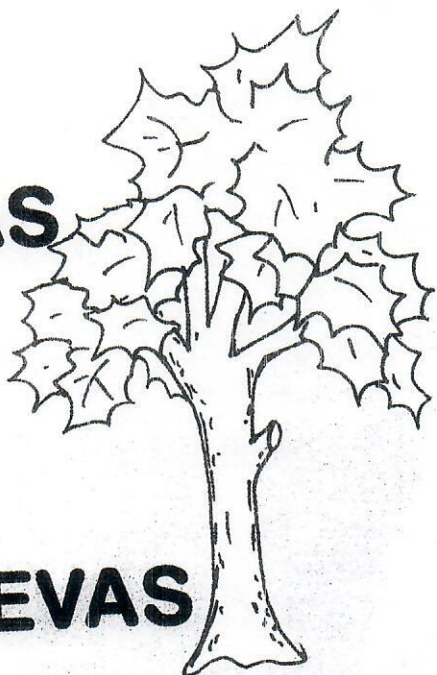

MEDŽIAI

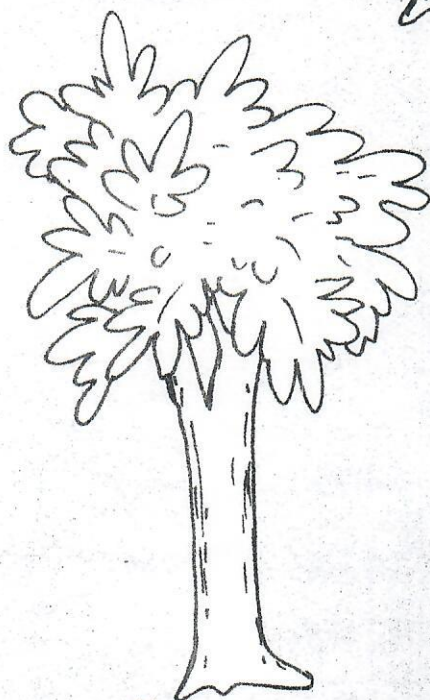
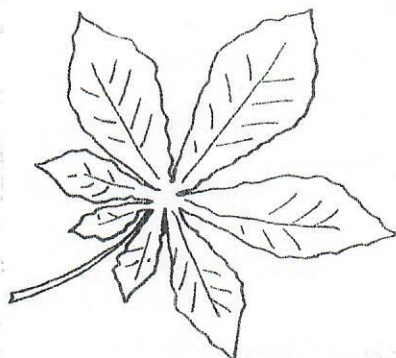
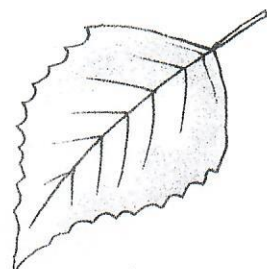
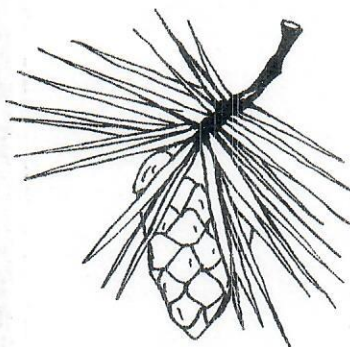
RASK KIEKVIENO MEDŽIO LAPĄ! KOKIUS DAR MEDŽIUS AR KRŪMUS PAŽISTI? PAMĖGINK JUOS NUPIEŠTI!!

BERZAS

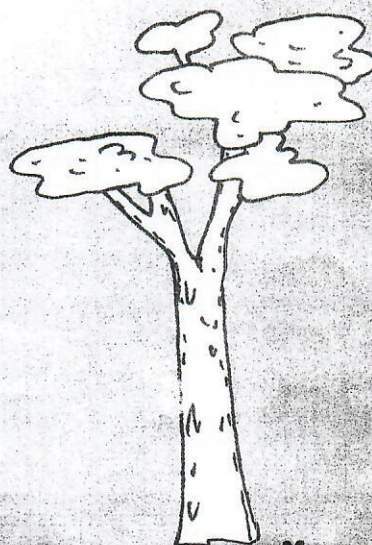
KLEVAS

KAŠTONAS

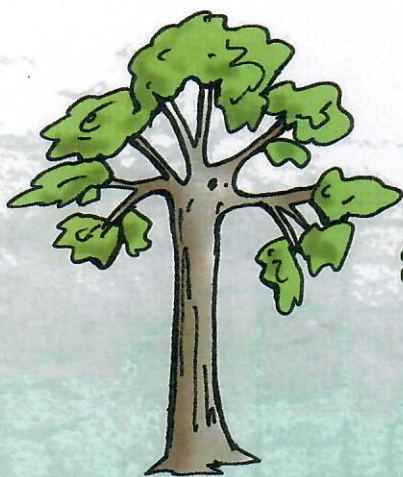
AŽUOLAS

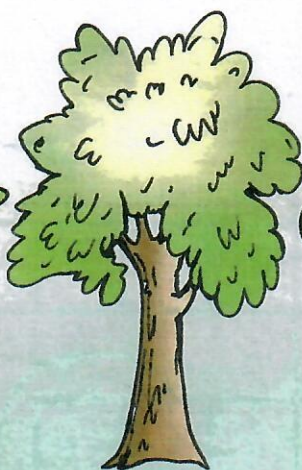
PUŠIS

MEDŽIAI

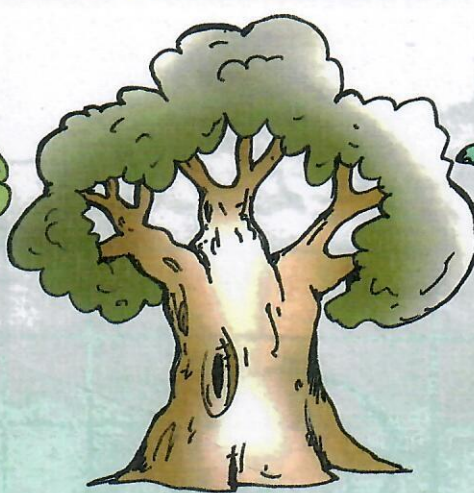
EŽIUKAS SAVO PATALĖLIUI RENKA ĮVAIRIUS LAPUS. IR VIENĄ KITĄ MEDŽIO VAISĮ AR SĖKLĄ TARP JŲ RANDA. SUSIMASTO EŽIUKAS: O KOKIO GI MEDŽIO TIE VAISIAI IR LAPAI? PADĖK JAM TAI SUŽINOTI! NUBRĖŽK LINIJĄ NUO KIEKVIENO LAPO AR VAISIAUS IKI TO MEDŽIO, NUO KURIO JIS NUKRITO. KOKIŲ DAR MEDŽIŲ LAPUS IR VAISIUS PAŽINTUM?

ŠERMUKŠNIS

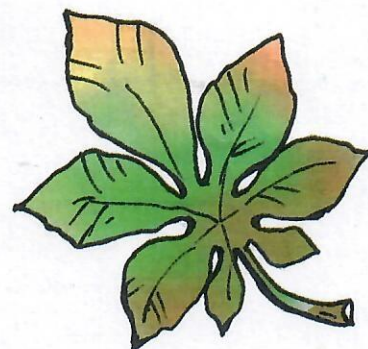
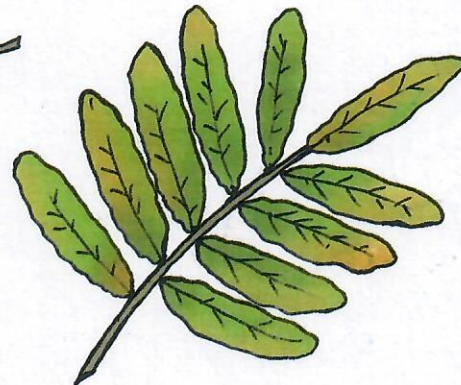
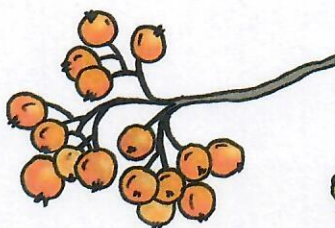
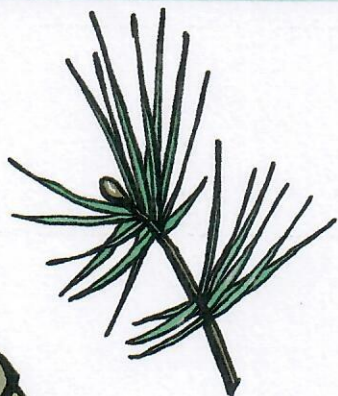
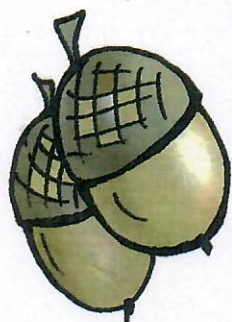
KAŠTONAS

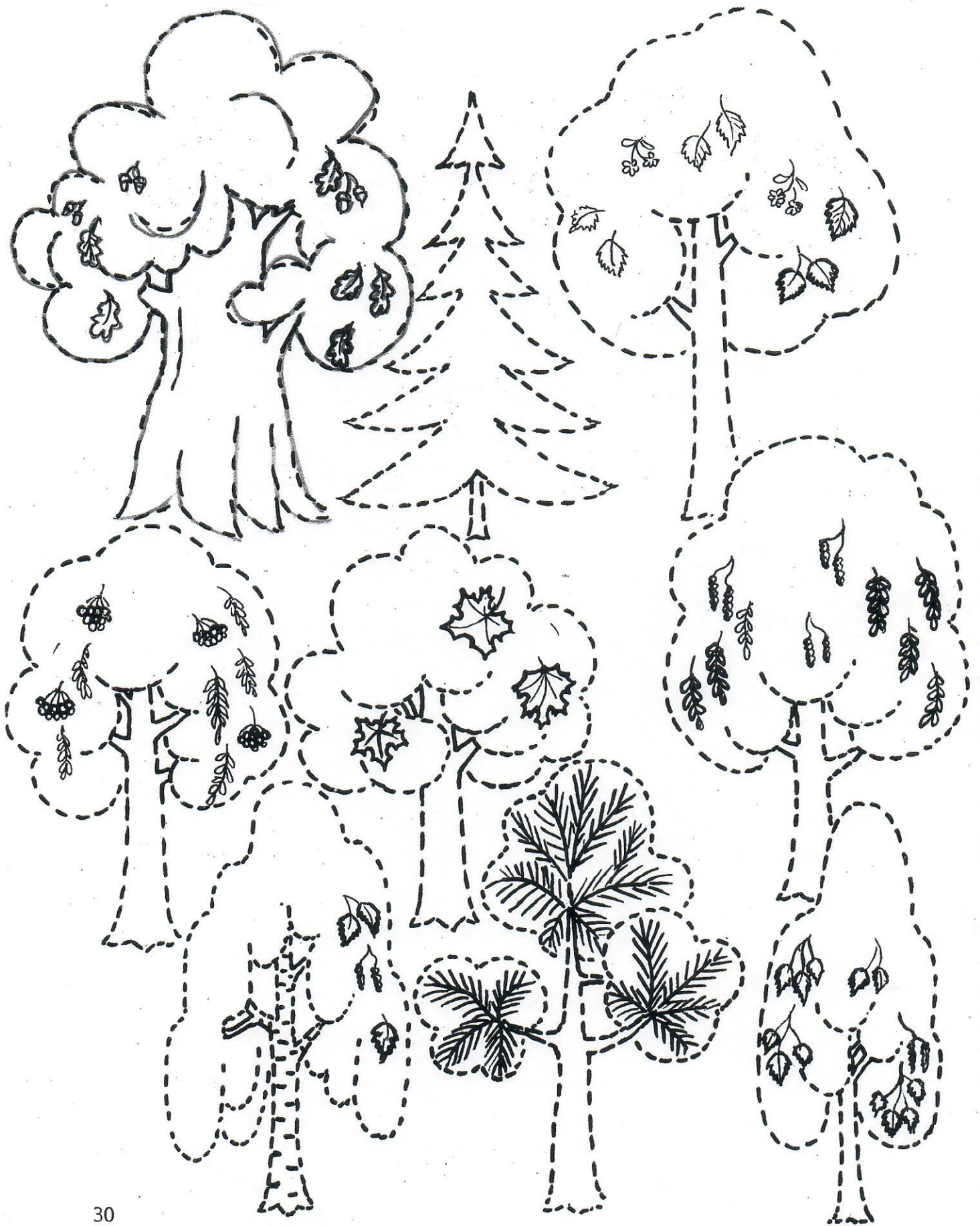
AŽUOLAS

PUŠIS

Kokie medžiai nupiešti?

The illustration is a vibrant autumn-themed composition. At the top, there are branches with green leaves and small yellow-orange fruits. Below these, the title 'RUDUO' is written in large, bold, red letters with a black outline. Underneath the title is a block of text in Lithuanian. The central part of the image features a large, detailed illustration of autumn leaves and fruit. On the left is a large, colorful maple leaf in shades of orange, red, and yellow. To its right is a large, yellow, palmately lobed leaf. Scattered around these leaves are various autumn items: a green apple with a red blush, several acorns, a cluster of red berries, a chestnut in its spiky husk, and a small branch with green leaves. The bottom left corner contains a small illustration of a chestnut husk and a cluster of red berries. The bottom right corner has a small signature 'A.M.' and more acorns.

RUDUO

PAŽIŪRĖK IR RASK ŠAKELĘ,
KUR KABĖJO GILĖ, UOGELĖS,
LAPELIAI, KAŠTONAI IR OBUOLIUKAS.
TU JUK ESI VISAŽINIUKAS!

Kam naudojami šermukšnio žiedai ir uogos?

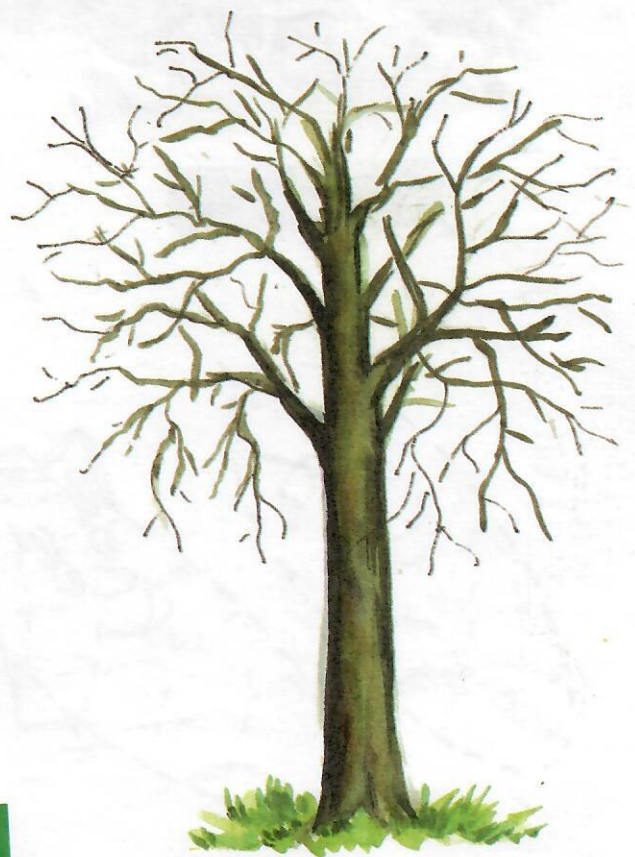
ŠERMUKŠNIS

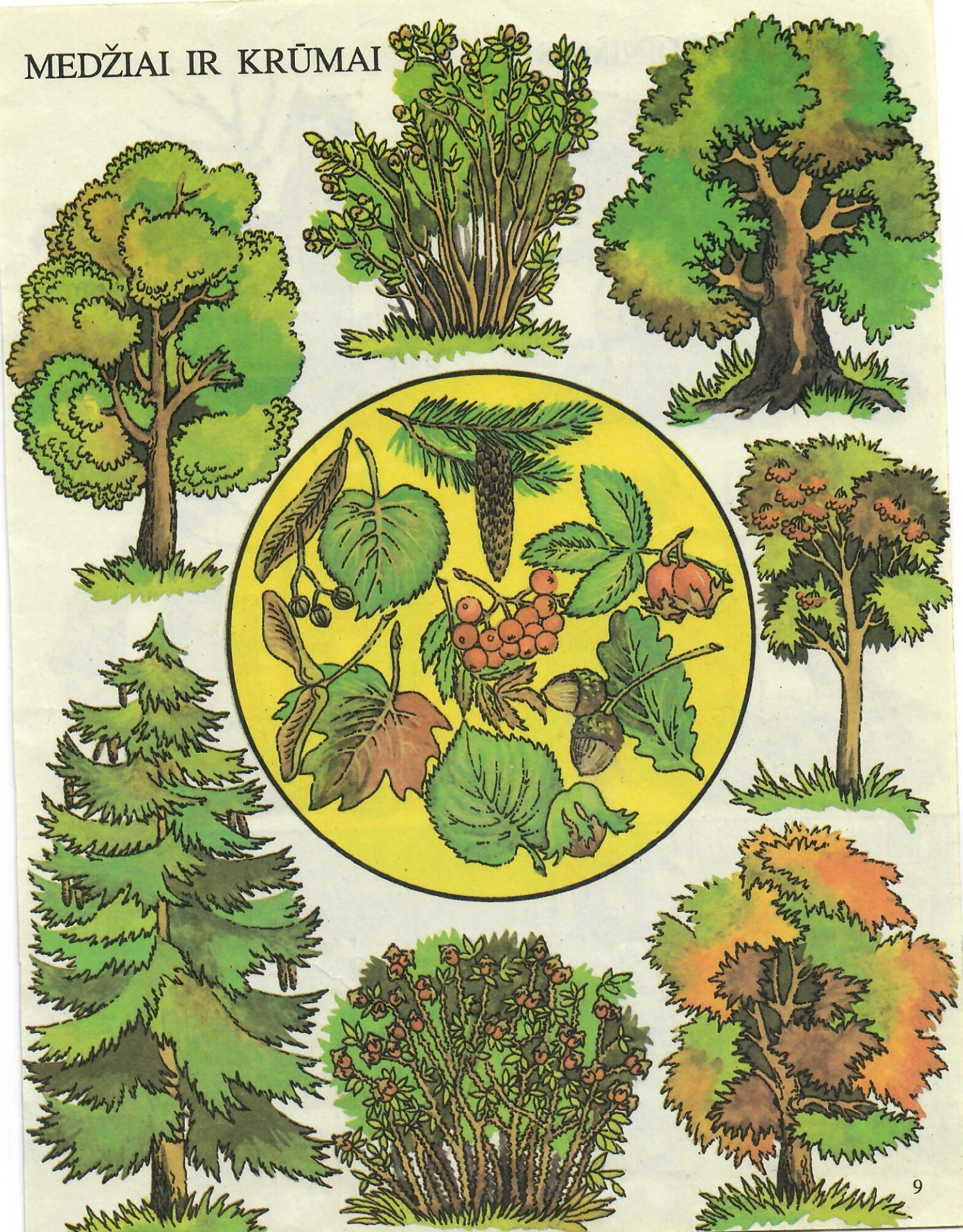
ŠERMUKŠNIO ŠAKELĖ SU ŽIEDAIS

ŠERMUKŠNIO ŠAKELĖ SU VAISIAIS

MEDŽIAI IR KRŪMAI

ŠERMUKŠNIS

**PAŽIŪRĖK, SESYTE!
PAŽIŪRĖKI, BROLI!
MEDŽIAI PRISAGSTYTI
NUOSTABIŲ KAROLIŲ!**

**ŽĖRI, RAUDONUOJA,
KEKĖS IŠ TOLI!
MUMS ŠERMUKŠNIS MOJA -
JAM PAMOT GALI!**

KAI NUKRENTA LAPAI, MEDŽIAI
ATRODO NUOGI IR LIŪDNI. TIK
VIENINTELIS ŠERMUKŠNIS
TADA PUIKUOJASI VISU
GROŽIU. UOGŲ KEKĖS IŠ
TOLO RAUDONUOJA. IKI
ŠALNŲ UOGOS BŪNA NELABAI
SKANIOS, KIEK KARTOKOS,
NORS IR TURI DAUG
VITAMINŲ. O ŠTAI PAŠALUSIOS
JOS VISAI NEBLOGOS.
ŠERMUKŠNIO UOGAS LABAI
MĖGSTA PAUKŠČIAI. IKI PAT
VIDURŽIEMIO
ŠERMUKŠNIUOSE STRAKSI IR
ČIRŠKA ŽIEMOTI LIKĘ
SPARNUOČIAI. SULAUKĘS
PAVASARIO, MEDIS
PASIPUOŠIA BALTAIS ŽIEDAIS.
O IR VASARĄ JO LAPAI
ATRODO GANA PUOŠNIAI -
TARSI DIDŽIULĖS
PLUNKSNOS.

SUSKAIČIUOK, KIEK UOGŲ KEKIŲ YRA ANT
ŠERMUKŠNIO. NUSPALVINK VISKĄ TINKAMOMIS
SPALVOMIS.

GILĖ, BANANAS, KAŠTONAS DYGUS...
KIEKVIENAS JŲ TURI SAVUS LAPELIUS.
O TU PAMIKLINKI GALVELE,
IR PASAKYK:
KOKS VAISIUS PRIE KOKIO LAPELIO DERA?

LAPAI IR VAISIAI

ŠERMUKŠNIŲ VĖRINĖLIS

RASK TAKELĮ, KURIUO ŠARKELĖ
GALĖTŲ NUNEŠTI PINTINĘ UOGŲ
DRAUGEI, VERIANČIAI DAILŲ
ŠERMUKŠNIŲ VĖRINĖLĮ.

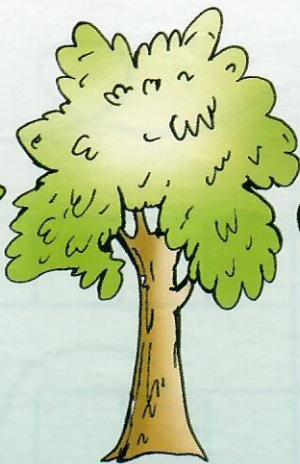

MEDŽIAI

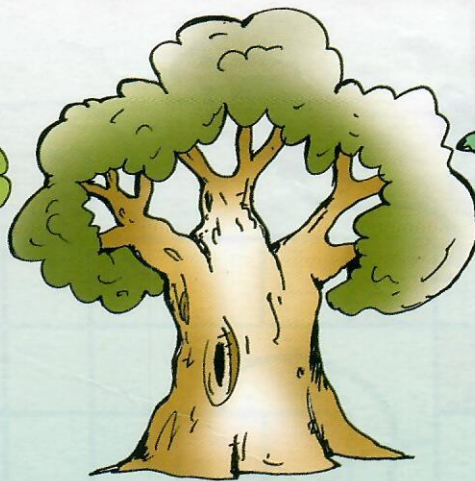
EŽIUKAS SAVO PATALĖLIUI RENKA ĮVAIRIUS LAPUS. IR VIENĄ KITĄ MEDŽIO VAISĮ AR SĖKLĄ TARP JŲ RANDA. SUSIMĄSTO EŽIUKAS: O KOKIO GI MEDŽIO TIE VAISIAI IR LAPAI? PADĖK JAM TAI SUŽINOTI! NUBRĖŽK LINIJĄ NUO KIEKVIENO LAPO AR VAISIAUS IKI TO MEDŽIO, NUO KURIO JIS NUKRITO. KOKIŲ DAR MEDŽIŲ LAPUS IR VAISIUS PAŽINTUM?

ŠERMUKŠNIS

KAŠTONAS

AŽUOLAS

PUŠIS

